

מראי מקומות- בבא בתרא ס"ב

בריטב"א שם (ו:) דכ' דאינו דומה כלל, דהכא תלוי בדעתם של הלוקח והמוכר, ובסוכה אינו תלוי בדעת כלל, ואין ענין זה לזה כלל.

(ג) **שתיק רב, ומודה רב- פי' הרשב"ם** דהיינו דמודה רב קודם שאישתיק, אבל לאחר שאישתיק הרי הודה לגמרי לקו' הגמ', ואין צריך להודאתו כלל, ובאמת ס"ל דקונה כנגד ראש תור. אולם ע' **ברמב"ם** (מכירה כ"א, י"ג) דפסק כרב דקונה רק כנגד הקצר, וכ' **המגיד משנה** דמה ששתק רב שם, היינו משום דלא הי' חש לקושייתם. וע' **בתוס'** דכ' דכאן אין לפרש כן, דהא ר' כהנא ור' אסי היו כמו תלמידים חברים לרב, וברוב מקומות דשתיק רב כלפי ר' כהנא ור' אסי הודה להם. וע' **ברמב"ן** שהביא דהרי"ף פסק כרב, והרא"י הוא מהא דהגמ' שקל וטרי אליבא דרב, ואם אי' דמודה, לא שו"ט אליבא. ומה דהק' עליו ושתיק, כ' דאולי רב סמיך על קבלתו, אף שלא הי' יודע ליישב הקו'. [וע' בר' יונה דכ' לפרש למה באמת אמר' ומודה רב אף דלא קיי"ל כוותי' דרב, ומשמע מדבריו דכוונתו לומר דאם לא היינו אמר' כן, הי' שייך לטעות דכל הדין דקונה כנגד ראש תור הוא רק היכא שיש ראובן ושמעון מחד גיסא, ואמר ראובן ושמעון, אבל אם הי' רק מצר ראובן מחד גיסא, י"ל דאז אינו קונה אלא כנגד הקצר, קמ"ל, ע"ש.]

(ד) **מצר ראובן מזרח ומערב ומצר שמעון צפון ודרום, צריך למכתב לי' וכו'- פי' הרשב"ם** דיש לו כאלכסון, דנמצא דנוטל אצל א' מראובן ואצל א' משמעון, ורק אם כ' לו רוחין תרין כלפי כ"א מהם אמר' שיש לו הכל! וכ' **היד רמה** (כ"א), דכל זה דאין לו אלא כאלכסון הוא רק היכא דראובן ממזרח ומערב ושמעון מצפון ודרום, דכיון דמפלגי ב' מצרים של ראובן ושמעון מהדדי, אי כתב לי' מצר דראובן ושמעון סתמא, איכא למימר דכוונתו למצר לכל חד מינייהו חצר מצרא בלחוד. אבל היכא דקאי מצר ראובן מזרח וצפון, ומצר דשמעון מערב ודרום, אז כיון דסמיכי תרי מצרי דראובן להדדי ותרי מצרי דשמעון להדדי, א"כ כל תרי מינייהו כחד מצרא אריכא דמי, ואע"ג דלא כ' לו רוחין תרתין קנה הכל. אולם ע' **בטור** (חור"מ רי"ט,

א) **לא קנה אלא כנגד הקצר- וכ' הרשב"ם**, דאף דמצר לו גם הרוח הד', מ"מ שפיר אמר' דלא קנה אלא כנגד הקצר, דאמר' דמצרים הרחבי לו, וכ"כ **תוס'**. אולם ע' **בירמא** (כ') דביאר הציור באו"א קצת, דהיינו, דלא מצר לו אלא מב' רוחות, למשל כנגד שמעון ממזרח (שמצר שמעון הי' כנגד כל הצד הארוך), וכנגד יהודה ממערב (שהי' צד הקצר, כנגד רק חצי של שמעון), דאז אמר' דאינו קונה אלא כנגד הקצר. ולדבריו א"ש הסוגיא בפשיטות, ואי"צ לומר מצרים הרחבי לו, שהרי לא מצר לו מאותו צד שהוא רחוק מהקצר כלל. וע' **בריטב"א**, דאכן הק' על כל הסוגיא, היכי דמי, אי מיירי כשמצר לו ג' שלמים ורביעי קצר, א"כ מ"ט דרב, הא לקמן בג' מצרים לבדם אמר רב דקנה הכל חוץ ממקום המצר הרביעי עצמו, ואי מיירי כאן כשלא מצר אלא ג' שלמים וא' קצר, א"כ איך אמרו ר' כהנא ור' אסי שיקנה כנגד ראש תור, הא לקמן אמר' דלר' אסי לא קנה אלא תלם א' היכא שאמר ג' מצרים שלמים. ופי' דבאמת מיירי כשמצר לו ג' שלמים וא' קצר, ולא ק' דרב אדרב, דהתם, כיון שלא הזכיר מצר רביעי כלל, אמר' דזהו משום שלא הי' צריך לעשות כן, לפי שכל השדה הי' נכלל בג' מצרים שמקיפין אותו, ושוב לא חשש. אבל הכא, שנגע ברביעי, גליא דעת' שלא נתן לו הכל בג' מצרים, וכי אמר קצר, לפחות בא, שלא יקנה ארוך אלא כנגד קצר. וע"ש עוד פי' בזה, דמיירי דמצר לו ב' שלמים וא' קצר, ע"ש איך שחילק בין זה ובין הגמ' בעמוד ב'.

(ב) **לא קנה אלא כנגד הקצר, אמרו לי' ר' כהנא ור' אסי וכו'- ע' בבעל המאור** (סוכה ב. בדפיו) דכ' דמה שאמר רב שם דדופן שלישית של הסוכה אפי' טפח היינו כנגד היוצא, פירושו דהיינו בסוף דופן האחת, באופן שיוצא כנגד הארוכה, דהוי דומה לקצרה כנגד ארוכה דסוגיין, דהקצר הוא הטפח והארוך יוצא כנגדו. ואף שם הק' לו ר' כהנא ור' אסי שיהי' כנגד ראש תור, ובתרווייהו שתיק להו רב, ואזיל לשיטתו. וע'

לעשות מה שירצו. וכ' ר' יונה (כאן) דהכא
ודאי אין לפרש שיעשה הדיינים מה שירצו,
”דהא ודאי כיון דמספקא מילתא למה יוציאו
הקרקע מבעלים ראשונים בלא טענה”.

ה' ש' דאין לחלק כן, וגם בכה"ג אינו קונה
אלא כאלכסון.

ה) **סיים לו את הקרנות מהו- פי' הרשב"ם,**
שמצר לו רק הד' שדות של הד' קרנות,
ושאלת הגמ' הוא האם אמרי' שאין דרך
למכור קרנות השדה, וממילא מכר לו כל
השדה, או דלמא לא מכר לו אלא תלם
באלכסון. ור' יונה ביאר דהצד דאינו קונה
הכל הוא או דלא מכר לו אלא מקום הקרנות
בלבד, א"נ דפלגינן להשדה לד' חלקים
באלכסון, מקרן מזרחית דרומית לקרן
מערבית צפונת, ומקרן צפונת מזרחית לקרן
מערבית דרומית, ולפ"ז לא יקנה אלא תרי
פסקי מיני' בלבד, ונמצא לפ"ז דלא קני אלא
חד גיסא מכל קרן.

ו) **תיקו- פסק הרא"ש (סי' ב') דיהבינן לו**
הפחות, וככל תיקו דאמרי' בה המוציא
מחבירו עליו הראי'. אולם ע' ברמב"ם
(מכירה כ"א, ט"ז) ש' דלא יקנה הקונה
ממנו אלא כפי מה שמסר לו וכמו שיראו
הדיינים, וכ' הבית יוסף (חור"מ רי"ט, ד')
שהוי שודא דדייני. ובבדק הבית שם תמה
למה פסק בה שודא, הרי הו"ל לפסוק כשאר
תיקו דאמרי' בה המע"ה. וע' בש"ך (שם, ב')
ש' שאין כוונת הרמב"ם לשודא, אלא כפי
מה שיראו הדיינים שיעור שמכר לו.

ז) **שודא דדייני- פי' הרשב"ם, דאומדים דעת**
המוכר אם דעתו יפה או רעה, ויפסקו עפ"ז.
וכ' דא"ז כשאר ספק דאמרי' בה המע"ה נולא
ביאר מ"ש הכא, וע' חו"מ, וצ"ע. אולם ע' ברא"ש
(סוס"י ב') ש' "הכי קים לי' לבעל גמרא,
דלא נאמר שתי הלשונות לחלוק זה על זה,
אלא שניהם אמרן רבא כדי לעשות שודא
דייני, לפי שפעמים ראוי לעשות כך ופעמים
ראוי לעשות כך לפי מה שיהי' דעת הלוקח
ודעת המוכר ולפי מנהג המדינה", ויוצא
מדבריו דא"ז שודא דדייני מספק, כמש"כ
הרשב"ם, ואינו דומה למש"כ הראשונים
דאמרי' שודא כאן מספק.

ח) **שודא דדייני- לעיל (לה.) אי' מח' הראשונים**
מהו ביאור הא דשודא, האם הדיינים צריכים
לאמוד מהו הדין באמת, או דסתם יכולים